

KA.DER
(Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği)
4. OLAĞAN GENEL KURUL FAALİYET RAPORU

4. Olağan Genel Kurulumuzu gerçekleştirmenin heyecanı içindeyiz. KA.DER artık 6.5 yaşında.

3. Genel Kurulumuzdan bu yana geçen iki yılı:

- KA.DER'in var kalmasını sağlamak,
- Bir erken genel seçimin gereklerini yerine getirmek,
- Yerel seçimlere hazırlanmak,
- Genel olarak kadın sorunlarının çözümü, özel olarak da kadınların karar verme süreçlerinde, siyasette etkin temsili için toplumsal ve siyasal ilişkilerini daha da geliştirmek

uğruna çetin bir mücadele dönemi olarak nitelendirebiliriz.

Var Kalma Mücadelemiz

Yönetimi devralır almaz karşımıza MEDA projesinden kalma birikmiş stopaj borcunu ödeme yükümlülüğü çıktı. 15 küsur milyar TL'lik bu maddi yükün üstesinden gelebilmek için çok zorlandık.

KA.DER'e ve KA.DER gibi bir örgütün mutlaka ayakta kalması gerekliliğine inanmasaydık ekonomik krizle eş zamanlı olan bu son derece sıkıntılı ve yıpratıcı dönemi atlatmamız mümkün olamazdı.

Kimi arkadaşlarımız büyük miktarlarda bağışlarda bulundular. Bazı şubelerimiz bağış desteği verdi. Birçok üyemiz uzun bir süre aidatlarını üzerine bağışlar ekleyerek ödedi. Kimi arkadaşlarımız borç verdi.

Bugün KA.DER yaşıyor ve mücadelesine devam edebiliyorsa, bu el ele verebilmiş ve birbirimize güvenmiş olmamızın sonucudur. Bugün KA.DER'imizi 6.5 yaşına getirebilmenin onurunu ve gururunu paylaşıyoruz. Bizden sonraki yönetime faaliyetlerini sürdürebilecekleri bir ekonomik durum bırakabildiğimiz için de içimiz rahat. Bu çetin dönemin aşılmasına katkıda bulunan herkese teşekkür ederiz.

Yaklaşık bir yılımız bu var kalma mücadelesiyle geçti. Ne var ki, biz bu dönemde de boş durmayıp olanaklarımız ölçüsünde önemli şeyler gerçekleştirebildik. Bunların birincisi, merkez yürütme kurulu olarak ekip çalışmasını oturtabilmemizdir.

Önümüze koyduğumuz ortak amaç, KA.DER'i yaşatmak ve geliştirmek amacı doğrultusunda sevgi, saygı ve güvene dayalı bir çalışma ortamı yaratabildik. Farklı zamanlarda farklı kişilerin öne çıktığı, ama el ele tutuşarak birlikte yürüyen kadınlar olduk. Bu bağlamda Genel Yürütme Kurulu ve Merkez Yürütme Kurulu'ndaki bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Örgütsel Durumumuz

KA.DER'in şu anda genel merkezi, 11 şubesi ve 7 girişim gurubu var. Adana, Ankara, Balıkesir, Bursa, Eskişehir, İzmir, Kadıköy, Kahramanmaraş, Manisa, Marmaris, Mersin ve Samsun'da şubelerimiz bulunuyor.

Bildiğiniz gibi, Denizli şube başkanımız genel yönetim kuruluna ve genel merkeze haber vermeden gerçekleştirdiği genel kurulla Denizli şubesini fesih kararı aldı. Denizli üyelerimizden Yasemin Aydın'ın özel çabaları, Manisa ve İzmir şubelerimizin de desteğiyle şu anda Denizli'de yeniden örgütleniyoruz.

Tekirdağ şubemiz üye ve yönetici kadro bulma sorunu nedeniyle fesih kararı aldı ve bunu genel merkeze bildirdi. Ne var ki, bu ilde yeniden örgütlenme çalışmaları yapacak kimse bulunmuyor. Benzeri bir durum, uzun süredir kadrosuzluktan çalışamaz hale gelen Marmaris şubesi için de geçerli. İlişki kurabildiğimiz yönetici, şubenin feshedilmesi için uğraştıklarını bildirdi. Yeni yönetimin buradaki durumu açığa kavuşturması gerekiyor.

KA.DER'in kuruluş döneminde, Denizli, Tekirdağ ve Marmaris'ten bazı kadınların ısrarıyla bu illerde şubeler kuruldu. Bu şubelerin şu an içinde bulunduğu durum, ön hazırlık ve fizibilite yapmadan, farklı partilerden ve görüşlerden kadınları kucaklamadan şube kurmanın hiçbir anlamı olmadığını açıkça gösteriyor. Hangi sonuçlara yol açacağını açık olarak gösteriyor

Örgüt içi çalışmalar:

Bu dönem içinde yaz aylarındaki kimi aksamlar dışında her ay yapmaya çalıştığımız GYK toplantılarında karşılıklı bilgilendirme gündemlerimizin en önemli maddesi oldu. Şube başkanlarımızın da katılımıyla gerçekleştirilen GYK toplantılarımız faaliyetlerimizin bütününe görmek, fikir alışverişinde bulunmak ve çalışmalarımızı uyumlu hale getirmek açılarından yararlı oldu. MYK'mız, bu dönemde yapılan bütün GYK toplantılarına aynı zamanda genel merkezin aylık bütçesini de sunmuştur.

En önemli iletişim aracımız KA.DER e-grubu oldu. Önümüzdeki dönemde şubelerle ve üyelerle anında bilgi paylaşımı ve görüş alışverişi açısından çok önem taşıyan bu olanağı daha etkin kullanmak durumundayız.

Başlamış ve sürmekte olan İnteraktif Kadın Projesi kapsamında gelecek Mart ayına kadar bilgisayar ve e-postası olmayan şube kalmamasını ve bunları kullanmayı bilmeyen üyelerimizin sayısını sıfırlamayı hedeflemeliyiz.

Bunun yanı sıra belli aralıklarla şube başkanlarımız telefonla aranmış, karşılıklı görüş alışverişi ve bilgilendirme bu şekilde gerçekleştirilmiştir. Birçok şubemiz bu dönemde de faaliyetleri hakkında merkeze bilgilendirme raporları gönderdiler. Bu raporların önemli bir işlevi olduğunu düşünüyoruz.

Bu arada gerek Türkiye'den, gerekse Avrupa ülkelerinden ve ABD'den çok sayıda akademisyen, doktora ve lisans üstü öğrencisi KA.DER'i incelemek üzere başvurdu. Önümüzdeki bir iki yıl içerisinde hem Türkiye'de, hem de farklı ülkelerde KA.DER'i konu alan lisansüstü ve doktora tezlerinin ve kitapların yayınlanması gündemdedir.

Bu dönemde KA.DER'in stratejisini gözden geçirmek ve örgüt yapısını güçlendirmek amacıyla çalışmalar da gerçekleştirdik.

1-2 Mart 2003'de İstanbul'da Friedrich Ebert Vakfı'nın desteği ve Arama Araştırma Organizasyon Danışmanlığı Ltd.'nin gönüllü katkılarıyla "Siyasette Kadının Etkinliğini Artırma" konulu bir strateji arama konferansı gerçekleştirdik. KA.DER şube ve girişimlerinden arkadaşlarımızın yanı sıra partili, STK'lı, akademisyen, gazeteci, aday ve aday aday kadınların katılımıyla gerçekleştirilen bu çalışma bize şunları gösterdi:

1. KA.DER'in benimsemiş olduğu bütün partilere ve dünya görüşlerine eşit mesafede durma ilkesini koruması büyük önem taşımaktadır.
2. Karar süreçlerindeki kadın temsil oranının artırılması için KA.DER'in benimsemiş olduğu kota politikası önemli bir araç niteliğindedir.
3. KA.DER'in de bileşeni olduğu kadın hareketi, daha fazla iletişim ve işbirliği ihtiyacı içindedir. KA.DER'in bu yöndeki titizliğini muhafaza etmesi ve çabalarını daha da artırması gerekmektedir.
4. KA.DER kadınların yönetim ve karar organlarındaki etkinliğini artırmak amacıyla toplumun bütününe, bu arada erkeklere de daha fazla seslenecek durumundadır.
5. KA.DER'in amaçları doğrultusunda daha iyi sonuçlar alabilmesi için çalışmalarını ve örgüt yapısını daha geniş kadın kitlelerine ulaşacak biçimde güçlendirmesi ve yönetim becerilerini geliştirmesi gerekmektedir.

6-7 Nisan 2003 tarihinde İstanbul'da Ankara şubemizin girişimiyle "Liderlik Eğitimi" gerçekleştirildi. NDI'nın desteğiyle gerçekleştirilen bu çalışmaya MYK'nın bazı üyeleri, şube başkanları ve girişim grupları sorumluları katıldı.

Gene bu dönemde KA.DER'in merkezi basın yayın organlarıyla iletişimi ve etkileşimi artmıştır. Burada KA.DER'in halkla ilişkilerini gönüllülük temelinde üstlenen Marjinal Reklam Tanıtım'ın büyük katkıları oldu. Biz de başvuran bütün yayın organlarıyla görüşmeye, kimilerine de bizi çağırmaları için lobi yapmaya özen gösterdik. Çeşitli dergi, gazete ve web sitelerine yazılar, bilgi notları hazırladık. Bugün KA.DER'in adı artık çok daha fazla sayıda insan tarafından biliniyor. Bu çalışmalarda bize yol gösteren, destek olan ve büyük katkılarda bulunan Marjinal Reklam ve Tanıtım'a yürekten teşekkür ediyoruz.

Sevgili arkadaşlar,

Üye durumumuza gelince: Şu anda aidatını düzenli ödeyen ve çalışmalara katılan üye sayımız sadece 717'dir. Genel kurul hazırlıkları için şubelerimizden bize aktarılmış olan üye sayıları toplamı 717' dir. Bu, son derece azdır ve kabul edilemez bir durumdur.

Örgütlenme ve liderlik konularına yepyeni bir yaklaşım getirerek ilerlemek gerekiyor. Ve bu yeni anlayışı sadece genel yönetim kurulunda değil, tüm şube ve girişimlerimizde de etkin kılmak zorundayız.

2002'deki Faaliyetlerimiz

Bu iki yıl içerisinde bir dizi faaliyet gerçekleştirdik. 2002 yılı çalışmalarımıza, Cinsiyet Kotası ve Yeni Medeni Yasa'ya ilişkin kampanyalar ve erken genel seçim damgasını vurdu.

Medeni Yasa'nın kadınlar lehine değiştirilmesiyle ilgili olarak 129 kadın kuruluşu tarafından yürütülen kampanyada KA.DER, genel merkez ve şubeleri olarak aktif yer aldı. Halen de bu yasanın Yürürlük Kanununun 10. maddesinin değiştirilmesi ve yeni Medeni Yasanın 2002'den önceki evlilikleri de kapsamaları için kadın kuruluşları tarafından başlatılan kampanyada yer alıyoruz. KA.DER Kadıköy eski şube başkanı Seyhan Ekşioğlu'nun hazırladığı yeni medeni yasayı anlaşılabilir dille ve örneklerle açıklayan " Ailede Yeni Düzen" adlı kitap, Hollanda Konsolosluğu'nun MATRAKAP fonunun desteğiyle basıldı. Yeni

medeni yasanın kazanımlarını kadınlara tanıtmak üzere KA.DER şubelerinde, siyasi partilerde ve çeşitli örgütlerde eğitimler verildi.

Ocak 2002 -Mart 2002 tarihleri arasında KA.DER'in girişimiyle, Türk Kadınlar Birliği, Cumhuriyet Kadınları Derneği ve KASAUM'un da büyük katkılarıyla Eşitlik İçin Anayasa Değişikliği Paketi ve Eşitlik İçin Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları Değişikliği paketleri hazırlandı.

8 Mart 2002 tarihinde Hadi Çaman Tiyatrosu'nda düzenlediğimiz müzikli basın toplantısıyla 33 kuruluşun imzasıyla kamuoyuna duyurulan bu yasa paketleriyle ilgili bir imza metni de hazırlandı. Kota konulu imza kampanyası, eğitim, kamuoyu oluşturma ve lobi çalışmaları halen sürüyor. Bu çalışmalar, partili ve partisiz geniş kadın kesimlerinin cinsiyet kotasının ne olduğunu ve gereğini biraz daha kavramalarını sağlamıştır.

Yasa taslaklarımız hazırlanır hazırlanmaz, TBMM Anayasa komisyonuna, koalisyon hükümetindeki partilerin ve muhalefet partilerinin temsilcilerine ve kadın milletvekillerine iletildi.

Meclisteki siyasi partiler üzerindeki lobi faaliyetimiz, ANAP milletvekili Işıl Saygın'ın cinsiyet kotası için gerekli Anayasal ve yasal değişiklikler için TBMM'ye kişisel olarak verdiği ve başarısız kalan yasa önerisi dışında sonuç vermedi.

3 Kasım 2002 seçimlerinden sonra da bu taslaklarımızı TBMM Anayasa Komisyonu Başkanlığı'na, AKP hükümetine ve CHP Genel Başkanına ilettik. Ne yazık ki ne hükümet partisi AKP, ne de muhalefet partisi CHP önerdiğimiz cinsiyet kotasını yaşama geçirmek için harekete geçmeye niyetli görünmemektedir. Cinsiyet kotası için çok yönlü ve sürekli kamuoyu desteği, baskısı yaratmak gerekmektedir.

Bu amaçla Türkiye Ekonomi ve Siyasi Araştırmalar Vakfı (TESAV)'ın Ankara ve İstanbul'da düzenlediği toplantılara katıldık ve bu platformda tartışılmakta olan seçim yasa taslağını etkilemek için lobi yaptık. Bu yasa paketlerimiz İngilizce'ye de çevrilmiştir.

2004 yılı Nisan ayında yerel seçimler yapılacak. Siyasi partilere genel seçimler öncesinde cinsiyet kotası konusunda öneride bulunduk. Siyasi Partiler ve Seçim Yasalarına, en az yüzde 30 oranında cinsiyet kotası konulmasını ve Anayasa değişiklik paketine devlete kadınlara fırsat eşitliği sağlayacak özel önlemler alma görevinin verilmesini istiyoruz. Bunun için medyayı da kullanarak kamuoyunu bilinçlendirmemiz, TBMM'deki partilere baskı yapmamız gerekiyor. Bu amaçla tüm kadın kuruluşları ve demokrasi yanlısı STK'lar ile yoğun bir çalışma içine girilmelidir.

22 -23 Mart 2002 tarihlerinde merkezi Strasbourg'da bulunan Uluslararası Demokrasi Enstitüsü'yle birlikte İstanbul'da "Güneydoğu Avrupa Kadın Parlamenterler Konferansı" gerçekleştirildi.

Türkiye de dahil olmak üzere 10 ülkeden 44'ün üzerinde kadın parlamenterin katıldığı "Çatışmaların Önlenmesi ve Çözümünde Kadınların Rolü" konulu bu konferansı KA.DER üyeleri olarak gönüllü temelde ve olağanüstü bir gayretle gerçekleştirdik.

Açış konuşmasını dönemin Dışişleri Bakanı Sayın İsmail Cem'in yaptığı bu konferansta bölgenin kadın parlamenterleri Haziran 2002'deki Dışişleri Bakanları düzeyindeki toplantıya sunulacak "İstanbul Deklarasyonu"nu oluşturduklar. Bu deklarasyonda kadınların karar

verme mekanizmalarında, özellikle de çatışmaları önleme ve çözmeyle ilgili organlarda etkin katılımının önemi ve gereği bir kez daha vurgulanmış oldu.

9 Mayıs 2002'de Ankara'da Avrupa Birliği Komisyonu tarafından Ankara'da ATAUM'da düzenlenen Avrupa Günü'ne katıldık ve hazırlanmakta olan Avrupa Konvansiyonu'na Türkiye'deki sivil toplum kuruluşlarının nasıl baktıkları, konvansiyonun hangi noktaları içermesi gerektiği konusundaki görüşlerimizi ifade ettik.

Ocak 2002 -Ekim 2003 tarihleri arasında KA.DER 'in farklı siyasi partiler ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarıyla ilişkilerini geliştirmek üzere görüşmeler, ziyaretler ve toplantılar yapıldı. Siyasi partilerin kadın kolları genel başkanları ve il başkanlarıyla ilişkiler daha da geliştirildi.

Kadın kuruluşlarıyla yaptığımız ikili ve ortak toplantıların yanı sıra TÜSİAD Kadın Erkek Eşitlik Komisyonu, İktisadi Kalkınma Vakfı, Arı Hareketi, Helsinki Yurttaşlar Meclisi ve KSSGM gibi pek çok kurumla bir araya geldik, ortak çalışma ve işbirliği olanaklarını araştırdık.

Bu dönemde de yeni kurulan partilerin (örneğin SHP) tüzük ve programlarını kamuoyuna açıklamadan KA.DER'i ziyaret edip görüş ve öneri alma geleneği sürmüştür. Ayrıca yukarıda sayılanlar da içinde, çeşitli örgütlerin düzenledikleri, demokrasi, insan hakları, kalkınma, eğitim ve siyasi partiler ve seçim yasaları değişiklikleri üzerine seminer ve konferanslara aktif katıldık, görüş ve önerilerimizi ilettik.

Ocak 2002 -Ekim 2003 tarihleri arasında DSP, MHP, ANAP, AKP, CHP, YTP, SHP, DEHAP, DYP, ÖDP ve DTP gibi son derece farklı siyasi partilerin üst düzey yöneticileriyle, kadın-erkek milletvekilleriyle, kadın kolları genel başkanları ve İstanbul ili kadın kolları başkanlarıyla aralıklarla görüşmeler yaptık.

Mart 2002'de KA.DER'in 5. kuruluş yıldönümü yemeği düzenlendi. Beşinci yıl yemeğimiz bizler açısından hem moral hem de gelir kaynağı oldu.

Mayıs 2002'de "Kadını Siyasette Güçlendirme" projesi ön çalışmaları kapsamında Amsterdam'da bulunan Kamu ve Politika Enstitüsü temsilcisi Lisette Dekker bizi tanımaya geldi. "Kadını Siyasette Güçlendirme" projemiz MATRA tarafından Mayıs 2003'te kabul edildi. Kasım ayından itibaren bu yöndeki çalışmalar başlayacaktır.

2002 Erken Genel Seçim Çalışmaları

Yaz ortalarından 3 Kasım 2002'ye kadar geçen süre bir kez daha erken hatta baskın genel seçim maratonu koşmamıza neden oldu. Parlamentoda bulunan partilerin kamuoyu desteğini kaybetmiş olması ve bölünmeler nedeniyle gündeme gelen ittifak beklentileri, oy hesap ve pazarlıkları, hem aday listelerine girebilen kadın sayısının azlığına hem de az sayıdaki kadınların listelerin sonlarına konmalarına yol açtı.

Erken seçim kampanyası döneminde siyasi partilere kadın adayları seçilebilir sıralara yazmaları için lobi yapıldı, merkezi ve yerel basın-yayın organlarına bu konuda demeçler verildi, yazılar yazıldı, televizyon programlarına katılındı. Bu arada 77 kadın kuruluşunu bir araya getiren Kadın Koalisyonu Girişimi'nin oluşmasına öncülük edildi ve çalışmalarının ana yükü de KA.DER tarafından taşındı.

Kadın Koalisyonu olarak, partileri listelerindeki ilk 3 sıraya en az bir kadın aday göstermeye çağırarak basın toplantıları ve lobi çalışmaları yapıldı. Partileri seçim programlarıyla kadın sorunlarının çözümü için taahhütte bulunmaya zorlamak için en yakıcı sorunlara ilişkin 10 soru yöneltildi. Partilerin seçim programlarında kadın sorunları için getirdikleri/getirmedikleri çözümler kamuoyuna duyuruldu. Aday listeleri belli olduktan sonra, seçime giren tüm partilerdeki kadın adayların listelerdeki durumunu gösteren sayısal veriler medya kanalıyla ilan edildi ve oy verirken kadın adayların durumunun kıstas olarak kullanılması çağırısı yapıldı.

Bu arada aday ve aday adayı kadınlar için, bir önceki dönemde hazırlamış olan Kadın Adayın El Kitabı güncelleştirildi ve "Kadın Siyasetçinin El Kitabı" adı altında METRO Group'un katkılarıyla yayımlandı. Bu arada aday kadınlar için değişik eğitim çalışmaları hazırlandı.

Gerek genel merkezimiz, gerekse şubelerimiz seçim çalışmaları kapsamında kadın adayları kamuoyuna tanıttılar, basın toplantıları düzenlediler. Medya ve reklamcılık alanındaki kişi ve kurumlardan aldığımız destekle partilere, kadınlara ve seçmenlere yönelik gazete ilanları yayımlandı. Yerli medya kuruluşlarının yanı sıra BBC, Amerika'nın Sesi, Köln Radyosu ve Fransız Elle Dergisi gibi uluslararası yayınlar da KA.DER yöneticileriyle seçimlerin ve sonuçlarının kadınlar açısından ele alındığı röportajlar yaptılar.

Seçim öncesi gerçekleşen İstanbul TÜYAP Kitap Fuarı'nda bir stand açıldı; fuara gelenlere görüşlerimiz ve yayınlarımız tanıtıldı, üye kaydı yapıldı.

Siyasi partilerin, toplumun, kadın politikacı adaylarının ve KA.DER 'in hazırlıksız yakalandığı erken 2002 genel seçimlerinde TBMM'de kadınların oranı çok küçük bir yükselmeye aynı kaldı.

Ancak seçim çalışmaları KA.DER ve kadınlar açısından gelecek için önemli ve kalıcı kimi kazançlar da sağladı. Şimdiye kadar olmadığı kadar çok sayıda kadın aday adayı oldu. Bu, kadınların siyasi karar mekanizmalarına katılmaya artan ilgisini ortaya koyuyor.

Kadınların eksik temsili seçim öncesi ve sonrasında önemli bir toplumsal ve siyasi problem olarak tartışılır oldu. İlk defa 2002 seçimlerinde kadın kuruluşları bir koalisyon oluşturarak kadınların siyasette etkin temsili için ortak sesini yükseltti. İlk defa bu seçimlerde partilerin seçim programlarında kadın sorunlarına önerdikleri çözümler önemli bir kıstas olarak sorgulanmaya başladı ve sonuçta TBMM'ye giren partilerin CEDAW'ı uygulama taahhüdü izlemeye alındı.

KA.DER olarak Türkiye'nin AB üyeliği için Haziran ve Ekim 2002'de yapılan Türkiye Platformu toplantılarına katıldık. KA.DER bu toplantıya Avrupa Sosyal Platformu'nun ve Avrupa Kadın Lobisi'nin katılımını sağladı. Ankara şubemiz Arı Grubu Ankara şubesiyle birlikte Türkiye çapında bir AB eğitimi başlattı. Bu çalışma halen sürüyor. Kadını Siyasette Güçlendirme Projesimizin eğitim müfredatı içinde de "AB üyeliği kadınlara ne getirecek?" konusu işlenecek.

9 Kasım 2002'de KA.DER olarak kuruluşuna ve çalışmalarına destek olduğumuz WINPEACE'in Türk -Yunan dostluğunun gelişmesi için çalışan STK'ları bir araya getirdiği İstanbul toplantısına katılarak iki ülke kadınlarının barış kültürü gelişme çabalarına destek olduk.

Gene Kasım 2002'de, 10 farklı siyasi partiden 21 kadın siyasetçinin İsveç'i ziyaret ederek deney alışverişinde bulunmalarını sağlayan "İsveç Semineri" gerçekleştirildi. İki günü İstanbul'da, beş günü İsveç'te devam eden bu seminer çalışmasının sonuçları bir raporla üyelerimize aktarıldı. Seminere katılan arkadaşlarımız düzenledikleri toplantılarla bu seminerde edindikleri deneyleri değişik kadın gruplarıyla paylaştılar.

25 -27 Kasım 2002'de Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu ve KSSGM tarafından Antalya'da düzenlenen "Sivil Toplum Kuruluşları Kapasite Geliştirme Semineri"ne katıldık.

12 Aralık 2002 tarihinde KA.DER bir grup kadın kuruluşuyla birlikte, yeni kurulan AKP hükümetinin başbakan yardımcısı Ertuğrul Yalçınbayır ve muhalefet partisi CHP'nin başkanı Deniz Baykal'a kadınların acil taleplerini iletti. Ziyaret öncesinde kız kardeş kuruluşlarla birlikte oluşturulan bu acil talepler paketi aynı gün Ankara'da düzenlenen bir toplantıyla AKP'li ve CHP'li kadın milletvekillerine de sunuldu ve gerçekleşmesi için hem kendi aralarında hem de kadın kuruluşlarıyla sürekli işbirliği yapmaları istendi. Bu arada görüşülen herkese eşitlik için cinsiyet kotası içeren yasa ve anayasa değişikliği paketlerimiz de verildi. Kadın milletvekilleriyle yapılan toplantının sponsorluğunu iş kadınlarından Sayın Sıdıka Atalay üstlendi.

2002 sonunda Microsoft, Netron, Hürriyet İK, Majinal Reklam ve Tanıtım, Simtinternet, Servus gibi firmaların yetkilileriyle görüşülerek "İnteraktif Kadın Projesi" oluşturuldu. 2004 yılı Mart ayına kadar 16 ilde 3000 siyasi parti ve sivil toplum kuruluşu üyesi kadına bilgisayar, internet ve e-posta kullanma eğitimi verilmesini öngören bu projenin İstanbul Anadolu Yakası, Balıkesir, Kahramanmaraş, Ordu ve Niğde eğitimleri başarıyla tamamlandı.

2003'teki Faaliyetlerimiz

Ocak 2003'te KA.DER olarak KSSGM'nin daveti üzerine BM'e Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığı Önleme Sözleşmesi'yle ilgili resmi raporun sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine açıldığı toplantıya katıldık. 2003 Nisanı ortalarında Ankara'da Uçan Süpürge'nin sekreteryasını yürüttüğü ve BM'ye sunulacak alternatif raporun hazırlanması amacıyla düzenlenen CEDAW sivil toplum forumuna da KA.DER genel merkez, şube ve girişimleriyle katıldık.

Irak'a yönelik savaşa ve Türkiye'nin bu savaşa katılmasına karşı 1 Şubat 2003 tarihinde GYK olarak "Irak'ta Savaşa Hayır -Kadınların Acil Taleplerine Evet" başlıklı bir basın açıklaması yaptık ve bu amaçla düzenlenen çeşitli toplantılara ve eylemlere destek verdik ve katıldık.

Mart 2003 -Haziran 2003 tarihleri arasında "Kadın Sorunlarına Çözüm Arayışı Kurultayı" hazırlık çalışmalarına yoğunlaştık. Bir önceki yönetimin hazırladığı kadın sorunlarının çözümüne yönelik kurultaylar projesinin bir kısmını oluşturan bu projeyi NED'in desteğiyle gerçekleştirmekteyiz.

Bu kurultayın amacını Çalışma Yaşamı, Eğitim, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Siyasi temsil ve katılım konularında Birleşmiş Milletler'in Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW), Pekin ve Pekin+5 Belgeleri temelinde Türkiye'nin somut eylem planı hazırlanmasına katkıda bulunmak olarak tanımladık. Bu dört konuda KA.DER üyelerinden oluşan gruplar rapor taslakları hazırladılar. Rapor taslaklarımızı çalışmalara hazırlanmalarını sağlamak amacıyla kurultaydan 15 gün önce bütün katılımcılara ilettik.

14 -15 Haziran 2003'te gerçekleştirdiğimiz "Kadın Sorunlarına Çözüm Arayışı Kurultayı"nın çalışmalarına TBMM üyeleri, bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, işçi ve işveren

örgütleri, valilik ve yerel yönetimler, üniversiteler, siyasi partiler, kadın örgütleri ve diğer sivil toplum kuruluşlarından yaklaşık 100 kişi katıldı. Kurultayı Kadından ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Sayın Güldal Akşit ve CHP adına Sayın Birgen Keleş birer konuşmayla açtılar; çalışmalarına AKP ve CHP'den toplam 7 kadın milletvekili katıldı.

Kurultay esnasında yapılan ekleme ve değişiklikleri içeren çalışma gruplarının raporları tüm katılımcılara, bu arada ilgili bakanlık ve kurumlara bir iletildi. 25 Ekim 2003 tarihinde kurultayımızda belirlenen 10 kişilik Türkiye İzleme Komitesi'nin toplantıları başlayacaktır. Bu komite kurultay raporlarının benimsenmesi ve bu doğrultuda atılan adımları izleme çalışmalarını aralıklı toplantılarla raporlayacak ve 2004 Ocak sonunda bulgularını genel bir raporla açıklayacaktır.

KA.DER olarak 10 -11 Haziran 2003 tarihlerinde Sabancı Üniversitesi'nin girişimiyle başlatılan Eğitim Reformu Girişimi'nin toplantılarına katıldık. Eğitim konusuyla ilgilenen kamu kurum kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve akademisyenleri bir araya getiren bu toplantıya KA.DER "Eğitim ve Toplumsal Cinsiyet" başlığı altındaki çalışmalara katkıda bulunmak üzere davet edilmişti. Taslağı Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı tarafından hazırlanan bu rapora katkıda bulduk ve bu raporla ilgili çalışmada yer aldık.

Sabancı Üniversitesi, katılımcıları arasında Dünya Bankası, UNICEF, AÇEV, MEB, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin de yer aldıkları "Haydi Kızlar Okula" kampanyasının hazırlık ve çalışmalarını takip edecek bir izleme komitesi oluşturdu ve bu izleme komitesine KA.DER'i de davet etti. Halen bu izleme komitesinin aralıklarla yaptığı toplantılara katılıyoruz.

11-12 Haziran 2003'de Arı Hareketi tarafından Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlenen "Katılımcı Demokrasi Zirvesi"ne katıldık. Zirvede 5 Aralık Dünya Gönüllüler Günü'nde gönüllülük bilincinin farklı toplum kesimleri arasında yayılması için ortak bir etkinlikte bulunma kararı alındı.

16 Haziran 2003'te 3. Sektör Vakfı tarafından düzenlenen "Akdeniz Bölgesinde Kadın ve Eğitim" başlıklı toplantıya katıldık. "Türkiye'de Eğitim ve Siyaset İkilemi ve KA.DER Gerçeği" başlıklı bir sunum yaptık.

Temmuz 2003'de TBMM'ndeki bütün milletvekillerine bir mektup göndererek 12 Aralık 2002'de iktidar ve muhalefet partilerine iletilmiş olan "Kadınların Acil Talepleri" için çaba göstermelerini talep ettik.

5 Temmuz 2003'de İstanbul'da toplum yaşamının altın üçgenin (sivil toplum, iş dünyası ve karar vericiler) üç ayağını oluşturan kadınlarla bir toplantı gerçekleştirdik. 14 -15 Haziran Kadın Sorunlarına Çözüm Arayışı Kurultayı'nın sonuçlarını değerlendirip kadınların durumuyla ilgili daha neler yapılabileceğinin ayrıntılı ele alındığı bu toplantıya karar vericiler adına Devlet Bakanı Güldal Akşit, CHP milletvekilleri Gaye Erbatur ve Zeynep Damla Gürel, AKP milletvekilleri Zeynep Ayhan Tekin ve Nükhet Hotar katıldılar. İş dünyası TÜSİAD Kadın -Erkek Eşitlik Komisyonu, İktisadi Kalkınma Vakfı, Kadın Girişimciler Derneği tarafından temsil edildi.

Gene Ağustos 2003 'te Kadınlar Bilgisayar Başına projesi olgunlaştırıldı. Projenin duyurusu 3 Eylül 2003'te Bilişim Kurultayı kapsamında bir basın toplantısıyla gerçekleştirildi. Şu anda bu projenin hazırlıkları sürüyor.

Bu arada Türk Ceza Kanunu'nda kadınlar lehine değişiklik yapılması amacıyla kadın kuruluşlarının yürüttükleri kampanyaya katıldı.

Yerel Seçim Kampanyası

KA.DER olarak, Türkiye'de kadınların yerel yönetimlerde, TBMM'den bile düşük oranda (%1-1.5) temsil ve katılımını dünyada eşi benzeri nadir bir çarpık durum olarak değerlendiriyor ve bu durumun hızla düzeltilmesine büyük önem veriyoruz.

KA.DER'in yerel seçim stratejisini daha önce sözünü ettiğimiz çeşitli toplantılarda ve genel yönetim kurulu toplantılarımızda yaptığımız tartışmaların sonucu olarak aşağıdaki şekilde belirledik:

1- Yerel yönetimlerin kadın sorunlarının çözümü ve siyasete kadın katılımı açısından önemini vurgulayan propaganda ve eğitim çalışmalarıyla çok sayıda kadının yerel yönetimlere ilgisini ve aday adayı olmasını sağlamak. Böylece siyasi partilerin "kadınlar istemiyor" demagojisini kırmak.

2- Aday adaylarını, genel olarak siyaset, özel olarak yerel yönetimlerde kadın sorunlarının çözüm yolları konusunda ve kadın bakış açısıyla güçlendirici eğitim ve yayın yapmak. Eğitimlerde temel alınacak ve kadın adaylar için seçildikten sonra da yol gösterici ve bağlayıcı olacak bir Yerel Yönetimler için Kadın Programı/Sözü hazırlamak.

3- Siyasi partilere kadın adaylara yerel yönetim aday listelerinde cinsiyet kotası uygulamaları için ve yerel yönetim programlarında kadın sorunlarının çözümü doğrultusunda taahhütlerde bulunmaları için baskı ve lobi yapmak.

4- Kadın seçmenlerin oy verirken partilerin yerel düzeyde kadın sorunları için getirdikleri çözümleri ve kadın adayların varlığını ölçüt almasını sağlayıcı eğitim ve propaganda yapmak.

5- Kadın adayların kamuoyuna tanıtımına, seçim ve propaganda çalışmalarının planlanması ve yürütülmesine mümkün olduğunca destek olmak.

6- Tüm bu çalışmaları mahalle düzeyinden, ilçe, il ve Türkiye düzeyinde kadın kuruluşları ve STK'ların katılacağı Platformlar, koalisyonlar oluşturarak gerçekleştirmeye çalışmak.

Şu ana kadar bu doğrultuda yapabildiklerimiz şunlar:

5-6 Nisan 2003 tarihlerinde İstanbul'da Friedrich Ebert Vakfı'nın desteğiyle yerel seçimlerle ilgili eğitimci eğitimi çalışmamız gerçekleştirildi. Bu çalışmaya, benzeri eğitimleri kendi illerinde vermek üzere şubelerimizden 2'ser, girişimlerimizden birer temsilci katıldı.

Mutarlık, belediye ve il genel meclis üyeliği ve belediye başkanlığı yapısı ve görev-sorumluluk alanları hakkında genel bilgilerin de verildiği bu eğitimde, ağırlıklı olarak, yerel yönetimlere kadın bakış açısı, ayrıca özgüven geliştirme, adaylaşma süreçleri ve kampanya yürütme konuları işlendi. Ayrıca Antakya Belediye Başkanı İris Şentürk, Kadıköy Belediye Başkan Yardımcısı İnci Beşpınar ve GYK üyemiz Gayrettepe Muhtarı Özden Gönül katılımcılarla deneylerini paylaştılar. Bu eğitime katılanların ve daha önce MEDA eğitimcisi olan herkesin eldeki eğitim materyalleri temelinde yerel yönetim seçimleri eğitimlerini sürdürmesi gerekiyor.

3 Nisan 2003'te Ankara Şubemiz BM Türkiye temsilciliğinin desteğiyle yerel seçimler için kadınların stratejisini belirlemeye yönelik 2 günlük bir seminer gerçekleştirdi. Çeşitli kadın kuruluşlarının, akademisyenlerin, parti kadın kolları temsilcilerinin ve kadın milletvekillerinin katıldıkları bu toplantıda 2004 yerel seçimlerine hazırlık olarak, partili ve partisiz kadınların, kadın kuruluşlarının ve akademisyenlerin işbirliğini geliştirerek, yaygın bir aday adayı eğitiminin hazırlanıp yürütülmesine ve yerel yönetimler için kadın bakış açısı ve sorunları temelinde geliştirilen programatik bir belgenin hazırlanmasına ve yaygınlaştırılmasına karar verildi.

Bildiğiniz gibi, bu arada Ankara şubemiz UNDP'nin maddi, KASAUM'un da içerik desteğini alarak bu doğrultudaki çalışmayı başlatmıştır. 1 Ekim'de Ankara'da başlayan eğitim çalışmaları Aralıktan itibaren Türkiye çapına yayılacaktır. Bu bağlamda hazırlanmış olan yerel seçimlere kadın sözünü her yerde yaygınlaştırmak için eğitim çalışmalarının yanı sıra neler yapılabilir konusu üzerinde yeni düşünceler üretmeliyiz.

Bildiğiniz gibi, Mayıs 2003 tarihinde yaptığımız GYK toplantısında yerel seçim kampanyamızla ilgili bir çalışma takvimi çıkarıldı. Kadınları adaylığa çağıran radyo spotlarımız ve el ilanlarımız hazırlandı. Besteci Müjdat Akgün, seslendirme sanatçıları Sungu Babacan, Sezai Aydın, Özlem Özkaram ve Zeyno Üstünışık'ın gönüllü katkılarıyla hazırlanan spotlar şubelerimize iletildi ve radyolarda çalınması için girişimlere başlandı. Kadınları adaylığa çağıran billboard afişleri için resim çekimleri gerçekleştirildi. El ilanlarımız basıldı.

Bu arada aday kadınları bilgilendirmek amacıyla yerel yönetimlerle ilgili bir teknik broşür de hazırlandı ve Xerox firmasının desteğiyle basılmak üzeredir.

Temmuz 2003'te bir toplantı için Türkiye'ye gelmiş olan New York Belediye Meclisi üyesi Kathryn Freed'le aday olacaklarını bize bildirmiş olan üyelerimizin katıldıkları bir toplantı düzenlendi. Kathryn Freed'in siyasi yaşamındaki deneylerini paylaştığı konuşmasında olayların benzerliğine şaşırдық; ne var ki olayların benzerliği kadar siyasi mücadele açısından çıkardığı ders de anlamlıydı: Küsmek yok, yılmak yok, kararlı ve emin adımlarla ilerlemekten başka çare yok!

Ağustos 2003'te bütün siyasi partilere bir mektupla birlikte bir soru formu ilettik. Kasım 2002 seçimlerinden bu yana partilerinde kadınların katılımını ve temsil oranını artırmak amacıyla ne gibi çalışmalar yaptıklarını sorduk. Partilere yönlendirdiğimiz bu yedi soruya AKP dışında hiçbir siyasi partiden yanıt gelmemiştir. Partileri yeniden görüşme ve yazışma yoluyla bu yönde baskı altında tutmayı sürdürmemiz gerekmektedir.

Gene Ağustos 2003'te Kadını Siyasette Güçlendirme Projesi için eğitim materyalleri hazırlandı. 2000 -2001 dönemindeki yoğun eğitim kampanyamız için hazırlanmış kimi

Eğitim materyalleri temel alındı; bunlar güncellendi; bazı yeni konular oluşturuldu. Bu bağlamda:

Toplumsal Cinsiyet Rollerini,
Özgüven ve Görünür Olmak,
Kıskançlık, Rekabet ve Kadın Dayanışmasının Önemi,
Türkiye Kadın Hareketi Tarihi,
Demokrasi ve Kadınların Katılımının Önemi,
AB Üyeliği Ülkemiz Kadınlarına Ne Getirecek?

Kadınlarla Birlikte Çalışmak,

başlıklarını taşıyan bir eğitim içeriği hazırlandı.

Aralık 2003'ten itibaren dört ilde 20'şer , toplam 80 kişinin katılacağı eğitici eğitimleri başlayacaktır. Eğitici eğitimine adı geçen ilde bulunan veya bu ile yakın olan KA.DER şubeleri, KA.DER temsilcilikleri, kadın stk temsilcileri ve farklı partilerden kadınlar davet edileceklerdir. Eğitimi alan kadınlar kendi kuruluşlarında aldıkları bilgileri diğer kadınlarla paylaşacaklar, bilgi ve deneyimlerin halka halka yayılmasına katkıda bulunacaklardır.

Böylece KA.DER olarak Nisan 2004 yerel seçimlerini, bir yandan yerel yönetimlerle ilgili kadın sözünü söylemek üzere yola çıkacak ve değişik konularda farklı bilgilerle donanmış kadın aday adaylarıyla karşılayacağız. Bu KA.DER tarihinde ilk kez olan bir şeydir.

13 Eylül 2003'te İstanbul'da adaylıklarını bize duyurmuş olan kadınlarla bir toplantı yapıldı. Farklı yerel yönetim organlarına aday olan kadınlara KA.DER tanıtıldı ve kendilerine sağlayacağımız destekler hakkında bilgi verildi.

Uluslararası ilişkiler

Genel Başkan A. Bilge Dicleli Mayıs 25 -26 Mayıs 2002'de Hırvatistan'ın Ba.Be kuruluşu tarafından Zagreb'de düzenlenen Kampanya Düzenleme Çalıştayına katıldı. Kasım 2002'de 21 üyemiz İsveç semineri için Stockholm'a gittiler ve bu ülkedeki farklı siyasi partilerle ilişkiler kuruldu.

15 Mart 2003 tarihinde gerçekleştirilen Bulgaristan Kadınlar Partisi'nin 1. Genel Kurulu'na KA.DER adına Merkez Yürütme Kurulu üyemiz Çiğdem Aydın katıldı. Genel Başkanımız Ayşe Bilge Dicleli ile Prof Dr. Serpil Sancar Üşür 6 -7 Haziran 2003 tarihlerinde İsveç'in Halmstad kentinde düzenlenen "Asya'da Kadın ve Politika" konulu uluslararası konferansa katıldılar.

Türkiye'nin AB üyeliği için oluşturulan Türkiye Platformu'nun Haziran ve Ekim 2002'de düzenlenen toplantılarına KA.DER adına A. Bilge Dicleli katıldı. Bu platformun Brüksel'de düzenlediği geniş çaplı lobi etkinliğine Genel Yönetim Kurulu Üyemiz Dr. Selma Acuner katıldı ve bu toplantıya Avrupa Kadın Lobisi ile Sosyal Platformunun katılmasını sağladı. 2002 ve 2003 yıllarında aralıklarla Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ve AB Komisyonu ile görüşmeler yaptık ve KA.DER olarak yaptığımız çalışmalarını anlattık. Bu arada gyk üyemiz Selma Acuner ve İstanbul girişim grubumuzdan Ferah Güngör'ün hazırladıkları materyaller İktisadi Kalkınma Vakfı tarafından yayımlanan....

Güneydoğu Avrupa Kadın Parlamenteler Konferansı nedeniyle, katılan ülkelerin kadın parlamenterleri, Avrupa Konseyi, AB'de kadın sorunları ve haklarıyla ilgili kurum ve kişilerle de çeşitli ilişkiler kuruldu.

KA.DER olarak bu dönemde AB ülkeleri kadın kuruluşlarının şemsiye örgütü Avrupa Kadın Lobisi'nin (EWL) muhabir üyesi olduk. Lobi'nin bize aktardığı bilgileri üyelerimize duyurduk ve Avrupa kadınlarının Irak Savaşı'na Hayır kampanyasına katıldık.

Bu arada ülkemizi ziyaret eden farklı delegasyonlarla bir dizi görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Avrupa Parlamentosu Kadın -Erkek Eşitliği Komisyonu Başkanı Anna Karamanou başkanlığındaki heyet Şubat 2003 tarihinde İstanbul'a yaptığı ziyaret sırasında KA.DER'le

görüşme talebinde bulundu. Yapılan görüşmede hem KA.DER'i tanıttık, hem de AB ve Türkiye'deki kadınların sorunları ve çözüm yolları hakkında bilgi alışverişinde bulduk.

İsveç Dışişleri Bakanı Anna Lindh'in İstanbul'da açılışını yaptığı ve daha sonra Diyarbakır'da da gösterilen "Dünya Kadınları Fotoğraf" sergisinin düzenlenmesine ortak olduk. Mayıs 2003'de İstanbul'da A.Lindh'in davetiyle gerçekleştirilen ve kimi kadın kuruluşlarının ve kadın akademisyenlerin çağrılı oldukları "İsveç ve Türkiye'de kadın ve aile" konulu seminere konuşmacı olarak katıldık. Bildiğiniz gibi, Anna Lindh hunharca bir cinayet sonucu yaşamını yitirmiş bulunuyor. Örnek bir kadın siyasetçi ve kadın hakları savunucusu olan Anna Lindh'i saygıyla anıyoruz.

Avrupa Komisyonerlerinden M. Schreyer başkanlığındaki heyet de Mayıs 2003 tarihinde yaptığı İstanbul ziyareti sırasında KA.DER'le görüşme talebinde bulundu. Yapılan görüşmede KA.DER tanıtıldı ve faaliyetlerimiz hakkında bilgi verildi.

8 Ekim 2003'te KA.DER Hollanda Başbakanı Jan Peter Balkenende ve Dışişleri Bakanı Jaap de Hoop Scheffer'in Türkiye ziyaretleri nedeniyle Hollanda Başkonsolosluğu tarafından düzenlenen ve sadece beş sivil toplum kuruluşunun davet edildiği kahvaltılı toplantıya katıldı. A. Bilge Dicleli'nin katıldığı bu toplantıda AB üyeliğinin ülkemiz kadınlarının ekonomik-sosyal ve siyasal hakların gelişmesi bakımından taşıdığı önem vurgulandı ve Türkiye'nin AB üyeliğinde kadınların sosyal-ekonomik ve siyasal haklarının kıstas olması gerekliliğinin altı çizildi.

Mali Sorunlar

Bu iki yıllık dönem içerisinde KA.DER faaliyetleri için değişik kaynaklardan destek almayı başardı. Bu raporda aktardığımız etkinliklerin önemli bir bölümü proje desteğiyle gerçekleşmiştir. Bir kısmı ise, değişik kurum ve firmaların bir sefere övgü katkıları sayesinde yapılabilmektedir. Yerel sponsorlardan destek alma konusunda bu iki yıl içerisinde hissedilir bir fark söz konusudur.

3. Olağan Genel Kurulumuz'un aldığı kamu yararına dernek olmak için prosedürlere başlama kararını bildiğiniz gibi, uygulamaya koyduk ve bu yöndeki birkaç denetimden de başarıyla geçtik. En son aşamaya yaklaştığımız sırada bize, "KA.DER 'in sadece kadınlara hizmet ettiği, kamu yararına dernek olabilmek için bir kuruluşun tüm topluma hizmet vermesi gerektiği" belirtildi. Bu nedenle tüzüğümüze bu yönde bir kelimenin eklenmesi gerekiyor. Genel kurulumuzun bu konuyu karara bağlaması yerinde olacaktır.

Bu arada değişik sivil toplum kuruluşlarının mali sorunlarını nasıl aştıklarını araştırıp bu yöndeki deneylerini inceledik. Hem TEMA Vakfı'nın hem de Çağdaş Yaşam Derneği'nin iktisadi işletme kurmuş olduklarını ve bu yolla kuruluşlarına gelir getirici faaliyetlerde bulunabildiklerini saptadık.

SONUÇ

KA.DER:

- Tüzüğündeki yönetime ilişkin rotasyon maddesi;
- Farklı siyasi parti ve dünya görüşlerine eşit mesafede durma anlayışı;
- Farklılıkların kabul gördüğü ve farklılıklara tahammül etmenin öğrenildiği ortamı;

- Kadınları, kadınlar için, kadın bakış açısıyla ve kadınlarla birlikte siyaset yapmaya teşvik etmekteki öncülüğü;
- Kadın sivil toplum kuruluşlarıyla ve siyasi parti üyesi kadınlarla işbirliği ve ortak mücadeleye verdiği önem;

sayesinde dünyada eşi benzeri olmayan bir sivil toplum örgütü niteliğindedir.

Bizi farklı kılan ve bugünlere ulaştıran bu özelliklerin korunması için çaba gösteren herkese teşekkür etmeliyiz. KA.DER'i KA.DER yapan bu özelliklerin korunmasına ve güçlenmesine büyük özen göstermeliyiz. Bazen bu noktalardan uzaklaşma eğilimleri ortaya çıkabilse de veya kimi zaman bunların bazıları ihmal edilse de, sonuçta biraz tartışarak, biraz tökezleyerek gene bizi biz yapan bu özelliklere dört elle sarılıyoruz. Çünkü deneylerle biliyoruz ki, kadınları birbirine düşürerek veya kadınların sırtından siyaset yapma çok iyi tanıdığımız ve uyanık olmayı bir an bile aklımızdan çıkarmamız gereken bir erkek egemen politikadır.

Son olarak teşekkür etmek istiyorum. Büyük bir özveriyle çalışmış olan bütün arkadaşlarıma, hepinize yürekten teşekkür ederim.